

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om ombildandet av Kartcentralen till statsbolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att statsrådet berättigas att överlåta den egendom som det statliga affärsverket Kartcentralen besitter på ett nytt statsbolag, vars uppgift kommer att vara att utge, producera och förmedla produkter och tjänster i anslutning till användningen och produktionen av geografisk information samt annan tryckeri- och förlagsverksamhet, och som kommer att innebära en fortsättning på Kartcentralens verksamhet, samt att vidta andra åtgärder som föranleds av den nya organisationsformen.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1994 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen om rätt för statsrådet att överlåta egendom som är i Kartcentralens besittning på ett nytt statsbolag avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst. Lagen om upphävande av lagen om Kartcentralen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge

Kartcentralen är ett sådant statligt affärsverk som avses i lagen om statens affärsverk (627/87). Den inledde sin verksamhet som ett statligt affärsverk av ny modell den 1 januari 1990. Innan dess var den en del av lantmäteriförvaltningen, lantmäteristyrelsens kartryckeri. I samband med ombildandet till affärsverk frigjordes Kartcentralen från lantmäteristyrelsen. Kartcentralen faller inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Verksamheten vid Kartcentralen leds av en styrelse som förordnas av statsrådet för tre år i sänder samt av en verkställande direktör som utnämns av statsrådet. I sin bokföring iakttar Kartcentralen statsrådets beslut om grunderna för och revision av statliga affärsverks och affärsverkskoncerners bokföring (866/88). I nämnda beslut har bokföringslagen (655/73) och lagen om aktiebolag (734/78) beaktats.

Enligt lagen om Kartcentralen (1016/89) är

Kartcentralen verksam inom kartbranschen. Den skall, om inte något annat stadgas om lantmäteriförvaltningens allmänna kartverksuppgifter, producera och förmedla produkter och tjänster som gäller kartbranschen eller har samband med den. Genom förordning kan också andra lämpliga uppgifter anförtros Kartcentralen. Kartcentralen skall i sin verksamhet beakta statsförvaltningens och i synnerhet lantmäteriförvaltningens behov av tjänster som gäller kartbranschen samt tillgången på sådana tjänster.

I förordningen om Kartcentralen (1088/89) stadgas närmare om Kartcentralens uppgifter. Den skall

1) på uppdrag av lantmäteriverket utveckla, producera och förmedla produkter och tjänster som har samband med allmänna kartverksarbeten,

2) utveckla, producera och förmedla andra produkter och tjänster som gäller kart-

branschen och har samband med den än de som avses i 1 punkten, samt

3) producera andra produkter och tjänster som hör till Kartcentralens verksamhetsområde.

Kartcentralens huvudkontor och största delen av dess produktionsutrymmen finns i Helsingfors. Kartcentralen har ca 5 000 återförsäljare i Finland och den idkar även exportverksamhet. Centralen har ett dotterbolag i Tammerfors, Genimap Oy. Av Genimap Oy:s aktiestock och rösträtt äger Kartcentralen 83,7 %.

Kartcentralen har två egentliga affärsområden: förlagsverksamheten och produktionen av beställningsarbeten. För sin produktion har Kartcentralen egna tryckmaskiner och en tryckeriutrustning som gör det möjligt att framställa tryckalster från original till efterbehandling. Kunderna kan, vad gäller framställningen av kartor och andra tryckalster, erbjudas heltäckande branschservice. Kartcentralen har inte ålagts några särskilda samhällliga skyldigheter. Vid utgången av 1992 var antalet anställda vid Kartcentralen i arbetsavtalsförhållande till staten 135 personer.

Statsrådet fattade den 15 november 1990 ett beslut som gällde den statliga egendom som överförts i den till statligt affärsverk ombildade Kartcentralens besittning vid ingången av 1990. Egendomen kvarstår fortfarande i statens ägo och staten ansvarar i andra hand också för Kartcentralens skulder och andra förbindelser. Värdet av den egendom som överfördes i Kartcentralens besittning var 27 390 884,13 mk, varav värdet av den egendom som givits på lånevillkor var 5 900 000 mk. Dessutom ålades Kartcentralen att till staten närmast som fordringar och kassamedel redovisa 9 253 282,66 mk. Statsrådet beslutade att av den egendom som överförs på Kartcentralen enligt budgeten för 1990 teckna 5 700 000 mk som grundkapital och på grundval av en fullmakt av riksdagen 5 900 000 mk som givet på lånevillkor samt 2 781 537,64 mk som annat eget kapital. Statsrådet bestämde att statens lånevillkorsfordran skall återbetalas under fem år.

Kartcentralens omsättning har under de tre år centralen varit verksam som affärsverk varit följande:

år 1990	48 546 943,61 mk
år 1991	47 449 768,15 mk
år 1992	40 572 683,79 mk

Av kundkretsen står statsförvaltningen, den övriga offentliga förvaltningen samt andra närstående instanser för ca 49 % av omsättningen. Den privata sektorns andel, de privata konsumenterna medberäknade, är ca 51 %.

Kartcentralens verksamhet har under 1990 och 1991 varit lönsam i företagsekonomiskt hänseende och centralen har nått de mål i fråga om service, verksamhet och resultat som uppställts för den.

Under 1990 och 1991 var räkenskapsperiodens vinst 500 000 mk, vilket motsvarar en avkastning på ca 9 % på grundkapitalet. Under 1992 uppvisade verksamheten förlust. Räkenskapsperiodens förlust uppgick 1992 till 417 716,03 mk. Till följd av lågkonjunkturen minskade efterfrågan. Detta medförde en kraftig minskning av omsättningen i fråga om såväl den offentliga som den privata sektorn. Under 1992 nådde Kartcentralen dock de service- och verksamhetsmål som uppställts för den. Först 1993 kan personalsiffran helt anpassas till den minskade omsättningsnivån.

2. Föreslagna ändringar

Regeringen har i fråga om reformarbetet inom den offentliga sektorn som mål under 1990-talet satt ett förbättrat resultat av den offentliga förvaltningens verksamhet samt en höjning av förvaltningens produktivitet. För att förbättra de offentliga funktionernas resultat främjar regeringen utnyttjandet av marknadsstyrningsmekanismen och i anslutning därtill också en bolagisering av de affärsverk som inte har offentliga samhällliga skyldigheter.

Behovet av att ändra Kartcentralens organisationsform till aktiebolag har närmast orsakats av den allt hårdare konkurrensen inom kartbranschen. Det är viktigt att Kartcentralen har samma verksamhetsförutsättningar som andra företag inom branschen. Med tanke på t.ex. ledningen, organisationen och utvecklingen av verksamheten samt anskaffandet av nya uppdrag är aktiebolagsformen mera flexibel och effektiv än affärsverksformen. I det snabbt föränderliga läget inom branschen kan detta ha stor betydelse.

Aktiebolagsformen är av stor vikt med tanke på den internationella utvecklingen. EES-avtalet förutsätter att den finländska konkurrenslagstiftningen harmoniseras med motsvarande EG-bestämmelser, vilket bidrar till att skapa

press i riktning mot en förnyelse av de offentliga företagsformer som är verksamma inom den öppna konkurrenssektorn. Eftersom Kartcentralen inte har några myndighetsuppgifter och eftersom den är verksam i en öppen konkurrenssituation, är aktiebolagsformen lämplig.

Kartcentralen har i jämn takt minskat sin skuld till staten. Affärsverket nådde 1990 och 1991 det uppställda målet beträffande avkastning på grundkapitalet. Kartcentralen har goda förutsättningar för kontinuerligt lönsam verksamhet även i aktiebolagsform och utgående från samma konkurrenssläge som motsvarande privata företag.

Att bilda ett nytt aktiebolag måste betraktas som en väl underbyggd lösning. Staten skall enligt förslaget teckna bolagets hela aktiestock. Verksamhetsområdet för det nya aktiebolaget skall vara utgivning, produktion och förmedling av produkter och tjänster i anslutning till användningen och produktionen av geografisk information samt annan tryckeri- och förlagsverksamhet. Avsikten är att bolaget direkt skall fortsätta med Kartcentralens verksamhet från och med ingången av 1994 och att på bolaget skall tillämpas stadgandena i lagen om aktiebolag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att det stiftas en lag, med stöd av vilken statsrådet får fullmakt att till det nya statsbolaget överlåta den statliga egendom som är i affärsverkets besittning. Lagen om Kartcentralen skall enligt förslaget upphävas vid ingången av 1994. I övrigt skall på bolaget tillämpas vad som stadgas i lagen om utövande av statens delägar rätt i vissa aktiebolag som bedriver ekonomisk verksamhet (740/91).

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Bildandet av aktiebolaget och inledandet av verksamheten

Kartcentralen skall indras den 1 januari 1994. Dess affärsverksamhet, egendomen i dess besittning och dess skulder skall enligt förslaget överföras till det nya aktiebolaget. Tillgångarna skall överlåtas till aktiebolaget som apportegendom den 1 januari 1994 (överlåtelsedag), varvid bolagets aktiekapital skall vara 5,7 milj.

mk. Staten tecknar aktiekapitalet i dess helhet. Bolagets affärsverksamhet inleds den 1 januari 1994 (begynnelse dag för affärsverksamheten).

Avsikten är att bilda en kapitalstruktur som i det inledande skedet av verksamheten är tillräckligt stark i händelse av eventuella anpassningsproblem och som möjliggör en lönsam verksamhet för bolaget, dock med beaktande av konkurrenssläget inom branschen. Detta innebär att det nya bolagets soliditet bör vara god eller åtminstone ligga på branschens medelnivå. Staten får, i egenskap av ägare, i form av dividend och låneräntor avkastning av det kapital den placerat i det nya bolaget.

Eftersom aktiebolaget fortsätter med affärsverkets nuvarande verksamhet utan förändringar i fråga om ägare, kundkrets, personal eller andra betydande intressentgrupper, är det motiverat att ändringen av företagsformen inte orsakar förändringar i de tillgångar, skulder eller andra förbindelser som återfinns i Kartcentralens bokslut den 31 december 1993. Därför bör de tillgångar Kartcentralen besitter, från vilka avdras statens vinstandel för 1993, som aktiernas teckningspris överföras till det nya bolaget. Även Kartcentralens skulder skall överföras på bolaget.

Aktiebolagets ingående balans härleds ur Kartcentralens utgående balans den 31 december 1993.

Tillgångar

Följande siffror bygger på en preliminär uppskattning av Kartcentralens bokslut den 31 december 1993 och justeras när statsrådet har fastställt Kartcentralens bokslut för 1993.

Värdet av de finansieringstillgångar som överförs uppgår till ca 5 milj. mk och värdet av omsättningstillgångarna till ca 8,5 milj. mk.

Värdet av anläggningstillgångarna är sammanlagt ca 8,5 milj. mk, varav värdet av maskiner och inventarier uppgår till ca 7 milj. mk, aktierna i Kartcentralens dotterbolag till ca 500 000 mk och övriga aktier till ca 17 000 mk samt värdet av andra immateriella anläggningstillgångar till ca 983 000 mk. Kartcentralen äger inte någon fast egendom.

Av det främmande kapital som överförs uppgår den icke räntebärande skulden till 6,5 milj. mk, leverantörskulderna till 1 milj. mk,

förskottsbetalningarna till 0,3 milj. mk, resultatregleringarna till 3,7 milj. mk och den övriga skulden till 1,5 milj. mk.

Den räntebärande kortfristiga skulden uppgår till ca 2,5 milj. mk och utgörs av sådana amorteringar på långfristiga lån som förfaller till betalning 1994. Den långfristiga skulden uppgår till ca 5 milj. mk, varav statens affärsverkslån uppgår till ca 1,2 milj. mk och statens pensionslån till ca 1,1 milj. mk. Det föreslås att de statliga lån på sammanlagt 2,3 milj. mk som Kartcentralen har vid överlåtelse tidpunkten överförs på det nya aktiebolaget utan säkerhet.

Aktiebolagets eget kapital uppgår till 8 milj. mk. Bolagets aktiekapital uppgår till 5,7 milj. mk. Ca 2,3 milj. mk utgör reservfond.

Inverkan på statsbudgeten

Kartcentralens nuvarande bokföring av låneräntor och amorteringar som inkomst i statsbudgeten förändras inte. Ny intäktspost är den inkomstskatt till staten som aktiebolaget betalar. Avsikten är att Kartcentralen skall betala dividend på aktiekapitalet.

Kostnadsverkningar för aktiebolaget

Ombildandet till aktiebolag medför vissa årliga merkostnader, vilka närmast uppstår i form av statsskatt, försäkringspremier och lönebikostnader. Merkostnaderna utgör ca 1 %

av omsättningen. Merkostnaderna täcks med inkomstfinansiering.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Avsikten är att den personal som är anställd vid Kartcentralen skall övergå i det nya bolagets tjänst på de arbetsavtalsvillkor som tillämpas i aktiebolaget. Staten svarar för personalens pensionsskydd fram till överlåtelsedagen. Från och med begynnelse dagen för affärsverksamheten ordnar aktiebolaget pensionsskyddet för den personal som överförs från statens tjänst. Bolaget svarar för personalens alla pensionskostnader, inklusive eventuellt tilläggspensionskydd.

4. Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet uppmanade genom ett brev av den 19 januari 1993 Kartcentralen att inleda förberedelserna för ombildandet av Kartcentralen till bolag.

Kartcentralens styrelse tillsatte en arbetsgrupp för att utreda hur ombildandet av Kartcentralen till aktiebolag påverkar affärsverkets verksamhet och ekonomi samt vilka åtgärder ombildandet föranleder. Arbetsgruppen beredde till den 30 augusti 1993 ett förslag till regeringsproposition om ombildandet av Kartcentralen till aktiebolag.

Den slutliga bearbetningen av propositionen har gjorts vid jord- och skogsbruksministeriet som tjänsteuppdrag.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om rätt för statsrådet att överlåta egendom som är i Kartcentralens besittning till ett nytt statsbolag

1 §. Paragrafen innehåller en fullmakt för statsrådet att teckna samtliga aktier i det aktiebolag som bildas för att fortsätta med Kartcentralens verksamhet samt att överlåta den statliga egendom som för närvarande är i Kartcentralens besittning till detta statsbolag.

Kartcentralen äger inte någon fast egendom.

2 §. Bildandet av statsbolaget skall i praktiken ordnas så, att statsrådet till det nya aktiebolaget överlåter Kartcentralens rörelse och alla de tillgångar som är i Kartcentralens besittning samt skulder och förbindelser.

Statsrådet bestämmer enligt förslaget värdet på den överlåtna egendomen och villkoren för överlåtelsen. Statsrådet skall besluta om arrangemang i samband med överlåtelsen av egendomen och bildandet av bolaget. Avsikten är att överlåtelsen av egendomen och rörelsen

skall ske den 1 januari 1994, vilket innebär att statsrådet måste fatta ett preliminärt beslut om överföring av egendomen senast i december 1993. Det slutgiltiga beslutet kan fattas när statsrådet har fastställt Kartcentralens bokslut för 1993.

Enligt 4 § 1 mom. lagen om statens långivning och statsborgen (449/88) kan statliga lån beviljas endast mot betryggande säkerhet, om inte något annat stadgas i lag eller riksdagen när anslag anvisats har beslutat något annat. I det nu föreslagna 2 § 3 mom. stadgas om lån utan säkerhet till bolaget. Detta skall gälla endast statliga lån som getts under affärsverkstiden.

3 §. Staten är skattskyldig till kommunerna för inkomst som den får från Kartcentralen enligt vad som stadgas i 21 § inkomstskattelagen (1535/92). I beskattningshänseende fortsätter bolaget med Kartcentralens verksamhet på det sätt som avses i 24 § inkomstskattelagen och 33 § 1 mom. omsättningsskattelagen (559/91). För överföring av egendom som apportegendom skall bolaget inte betala stämpelskatt. Bolaget skall inte heller betala stämpelskatt för överföring av aktier och andelsbevis som hör till den egendom som överläts.

4 §. Efter att Kartcentralen har indragits och dess egendom överförs till aktiebolaget svarar aktiebolaget för de skuld-, anskaffnings- och leveransavtal samt andra liknande förbindelser som Kartcentralen ingått under sin verksam-

hetstid. Om den part som ingått en förbindelse med Kartcentralen inte godkänner bytet av motpart, ersätter bolaget staten för vad staten eventuellt måste betala på grund av Kartcentralens förbindelse.

5 §. Paragrafen innehåller stadganden om lagens ikraftträdande.

1.2. Lag om upphävande av lagen om Kartcentralen

1 §. Det föreslås att lagen om Kartcentralen upphävs.

2 §. I paragrafen skall tas in nödvändiga stadganden om lagens ikraftträdande och om förfarandet i fråga om bokslutet och revisionen för affärsverkets sista räkenskapsperiod.

2. Ikraftträdande

Lagen om rätt för statsrådet att överlåta egendom som är i Kartcentralens besittning på ett nytt statsbolag föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Lagen om upphävande av lagen om Kartcentralen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994, eftersom affärsverkets räkenskapsperiod är kalenderåret.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om rätt för statsrådet att överlåta egendom som är i Kartcentralens besittning till ett nytt statsbolag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Statsrådet berättigas att överlåta den egendom som är i Kartcentralens besittning samt Kartcentralens rörelse till ett nytt aktiebolag som bildas inom kartbranschen. När aktiebolaget bildas tecknar staten samtliga aktier.

2 §

Statsrådet bestämmer värdet av den egendom som skall överlåtas och villkoren för överlåtelsen samt beslutlar om övriga arrangemang som hör samman med överlåtelsen av egendomen och bildandet av bolaget.

Statsrådet bestämmer vilken del av egendomen som skall sättas in i bolaget mot aktier.

Statens lån till bolaget kan stå utan säkerhet högst till det kapitalbelopp som utgör statens lån till Kartcentralen vid tidpunkten för överlåtelsen av egendomen.

3 §

Bolaget är inte skyldigt att betala stämpelskatt för överlåtelsehandlingar som gäller egendom enligt denna lag.

Vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt omsättningsbeskattningen anses bolaget som sådant fortsätta Kartcentralens rörelse.

4 §

Bolaget svarar för de skuld-, anskaffnings- och leveransavtal och andra liknande förbindelser som Kartcentralen har ingått under sin verksamhetstid.

5 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om upphävande av lagen om Kartcentralen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Härmed upphävs lagen den 24 november 1989 om Kartcentralen (1016/89).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

På revisionen och bokslutet för Kartcentralens sista verksamhetsår tillämpas lagen om statens affärsverk (627/87) samt vad som stadgas eller bestäms med stöd av den.

Helsingfors den 24 september 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*